

Celo leto	12 K
Pol leta	6 K
Četrť leta	3 K
Mesečno	1 K

se računijo s 15 vin. od 6 redne
petitvrste; pri večkratnih ozna-
nilih velik popust.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Št. 102

Maribor, dne 4. septembra 1912.

Letnik IV.

Denar davkoplačevalcev mečejo skozi okna.

Sv. Vid pri Ptuj, 3. sept.

V Vašem cenjenem listu ste že večkrat ostro bičali gospodarstvo nemških nacionalcev, ki režejo nam Slovincem mnogokje prav po mačehovsko kruh, — a mečejo drugače denar davkoplačevalcev kar skozi okno. V vseh zastopih, kjer imajo nemški nacionalci odločujočo besedo, je gospodarstvo pod psom. Krvavo zasluženi denar davkoplačevalcev se lahko miselno in brezvestno zapravlja in razsipava, če je treba pomagati lastnim somišljenikom in vzdržati z denarjem korumpirani, krivični sistem. Kadar je pa treba ustvariti kaj splošno koristnega, se ali skopari, da je že umazano, ali pa se dela tako brez glave, da so stroški dvakrat, trikrat, štirikrat večji, kakor potrebno in imajo majstne dobičke samo nekateri koritarji. Če se pa zgodi, da pri kakem zastopu, v katerem se steka tudi denar slovenskih davkoplačevalcev, potrka slovenski davkoplačevalec, najde za prta vrata in zamašena ušesa. Na ta način so nemški nacionalci spraznili deželne blagajne do zadnjega beliča, potisnili deželo v neznosne dolgove, da je že blizu propada in s svojim krivičnim postopanjem prisilili slovenske poslance, da so stopili v obstrukcionistični boj. V Gracju, Mariboru, Celju, Ptuj in drugih spodnještajerskih nemških gnezdih je občinsko gospodarstvo povsod v najobupnejšem položaju, in davkoplačevalci zdihujejo pod težo bremen, ki so jih jim navalili nemško-nacionalni kolovodje.

Ravno tako škodljivo in pogubno kot v deželi, ter po mestih in trgih, gospodarijo naši „Nemci“, ki se rekrutirajo po večini iz neznačajnih narodnih odpadnikov, po kmečkih občinah, v katerih jih nezaupnost ljudstva drži na krmilu. Posebno kričeč vzgled za to našo državo nam nudijo razmere v naši šentvidski župniji. Posvetimo za danes v gnilobo, ki razjeda naš krajni šolski svet.

Po milosti okrajnega šolskega sveta, ki je v nasprotnih rokah, je prišel v krajni šolski svet znani posilimec Sosterič: kjer je pa ta človek, letam gre navadno vse narobe, bržčas, ker si domišlja, da je najpametnejši in najplavnejši ter da mora vse biti ravno tako, kakor hoče on. Evo vam zo-

pet nov slučaj, ki stane veliko denarja in še več pa sitnosti. Krajni šolski svet pri Sv. Vidu je razpisal učiteljsko mesto in je naznanil pri razpisu, da krajni šolski svet učiteljski moči na razpolago stanovanje, obstoječe iz dveh sob, kabineta, kuhinje in kleti. Ta razpis je bil v seji enoglasno sprejet in je zanj glasoval tudi Sosterič. Učiteljsko mesto je pa dobil učitelj, o katerem je Sosterič vedel, da ne bo maral zahajati v njegovo gostilno in trgovino. Vsled tega se je sklenilo, da novi učitelj ne dobi stanovanja, katero je bilo razpisano, temveč se ga je hotelo potisniti nekam drugam. Omenjeno stanovanje pa je bilo oddano neki učiteljici s pristavkom: „Novi učitelj ne dobi tega stanovanja, pojdite Vi vanj na našo odgovornost!“ Učiteljica je ubogala in šla v stanovanje, katero je bilo namenjeno novemu učitelju. Ko je ta prišel, ni imel stanovanja, kakor je bilo v dekretu in je bil primoran, iti stanovati v gostilno. Učitelj je seveda zahteval stanovanje in ker ga ni dobil, je bil primoran, tožiti krajni šolski svet, ki se je pri obravnavi dal zastopati po dr. Plachkyju, a je vkljub temu imenitno pogorel.

Načelnik krajnega šolskega sveta Werdnik ni sklical seje, ko je dobil tožbo, temveč je dal brez vprašanja in dovoljenja drugih članov pooblastilo dr. Plachkyju. Werdnik in njegov politični varuh Sosterič sta torej brez dovoljenja krajnega šolskega sveta za istega procesirala, proces zgubila in sedaj naj plačajo davkoplačevalci?! Zadeva pa stane nad 500 kron! Samo ker je dotični učitelj del tirjatve odpustil in ker je tudi gostilničar nekaj popustil pri svojih zahtevah, bo stroški nekaj manjši, a znašali bodo kljub temu okrog 350 K. In to svotico je plačal ali jo bo moral plačati Werdnik iz blagajne krajnega šolskega sveta! Dragi davkoplačevalci, glejte, kako slabo nam že itak gre! Letine so slabe, vse je drago, izhaja se težko, a sedaj naj bi bili tihi, da se meče denar, ki smo ga krvavo zaslužili, na — stezo. Sosterič in Werdnik sta delala na lastno pest, zahtevajmo zato vsi od njih, da naj povrneti teh 350 K krajnemu šolskemu svetu. Mi ne bomo donášali prispevkov, za to da bi posilimec lahko brez ozira na nas gospodarili. Zahtevajmo, da se na vsak način vrne omenjeni denar!

Človek bi mislil, da bodo mirovali sedaj „Nemci“ (Bog nam grehe odpusti, če tako imenujemo lju-

di, ki jih je rodila slovenska mati), ko so se tako opekli. A blamaž še niso doživeli zadosti. Sedaj so Sosterič, potem veleposestnik, ki plača 30 vinarjev davka, Hriberšek in župan Zemljak sprožili predlog, naj se začne tožba s cerkvijo, da mora organist svoje stanovanje oddati šoli. [Ta vam je pa res lepa! Tega stanovanja ni imela nikdar šola, kakor takrat, ko je bil pred 40 leti učitelj tudi organist. Takrat je imel res učitelj to stanovanje, pa ne kot učitelj, temveč v svoji lastnosti kot mežnar in organist. Radovedni smo, kdo bo za ta neumestni predlog glasoval! Vi pa, dragi farani, sami sodite, je li bilo organistovo stanovanje kdaj last krajnega šolskega sveta — ali ne.

Sosterič in drugovi bi bržčas zopet radi videli, da bi krajni šolski svet pravdo zgubil in imel ogromnih stroškov. Do tega pa ne bo prišlo in ne sme priti, saj nimamo denar, da bi ga razmetavali. Šeja krajnega šolskega sveta, ki se vrši v nedeljo dne 8. t. m. je zato velevažna. Strogo pazimo, da ne bomo glasovali po želji in namenih Sosteriča in njega vrednih tvarišev. Kdor se bo dal vjeti na limanice, bo pljuval v lastno skledo in si bo nalagal sam sebi novih bremen. Za to so pa res časi preslabi in pretežavni. Ljudje, sodite trezno in zapodite ljudi, ki vam silijo v vaš žep!

Shodi.

Čreta nad Vranskim.

Vkljub slabemu vremenu se je zbralo na stotine ljudstva, osobito mladine, v nedeljo dne 1. t. m. na prijazni Čreti k mladinskemu shodu. Pridigoval je v cerkvi gospod dr. Korošec. Po sv. maši se je takoj začelo pod lipo zborovanje, katero je vodil g. kaplan Sirec.

Govorili so dr. Korošec, Lukman, Pečovnik F., Salamun Marija, Šketa Trezika, Ocvirk Julijana, — Vse je bilo s shodom zadovoljno.

Sv. Križ tik Slatine.

V nedeljo dne 1. t. m. je bil pri nas v čitalnici shod S. K. Z. Poročal je gospod deželni poslanec in naš državni poslanec gospod dr. Fr. Jankovič. Govoril je eno uro in nad 150 volilcev ga je z izrednim zanimanjem poslušalo. Najprej je konstatiral, da

Jaz sem ga začudeno gledal, on mi je pa kar rekel:

— Nikar se ne divi, pobratime Ivane! Te naramnice so častiljiv naroden spomenik, kakoršnega nimate več drugega v vašem mestu. Te naramnice je nosil praočak našega slovstva Primož Trubar, ter jih je izgubil, ko je moral pred vladiko Tomažom Hrenom bežati iz Ljubljane.

Verjemite, da mi je oko postalo solzno, ko sem to zaslišal, roka mi je pa zatrepetala in se iztegnila po naramnicah.

Gospod je pa nadaljeval:

— Da že vnaprej izpodbijem vse mogoče pomisleke neverjetnih Tomažev, hočem povedati, kako so te naramnice prišle v moje roke.

Trubar je imel v Ljubljani kuharico Uršo, ki je bila goreča privrženica novega evangelija in navdušena častilka Trubarjeva. Vzela si je naramnice za spomin in jih celo življenje obdržala pri sebi, ne da bi komu povedala svojo skrivnost, ker se je bala, da ne bi ji odvzeli njenega zaklada. Umrla je neporočena in zapustila je vse svoje premoženje in tudi naramnice svoji nečakinji Metki. Ta je vzela nekega tudi Trubarjeve naramnice vinskega trgovca v Ljubljani in mu prinesla v doto. Tako so ostale dotične naramnice več ročev v hiši onega trgovca. Bila je to neka spoštovana ljubljanska narodna hiša, ki je pa sedaj že prišla na kapt. Potomec te rodbine je v Istri kupoval vino. Pri neki priliki mu je pa zmanjkalo gotovine, da bi dal aro. Pustil je torej v zastavo svoje naramnice in je pri tej priliki povedal, odkod prihajajo.

Prodajalec je bil nek star istrski rodoljub in naroden prvoboritelj. Ko je slišal častiljivo Trubarjevo ime, je pustil ljubljansko vzeti vino in je sprejel v zastavo stare naramnice. Ljubljancem se sicer ni več zglašil, da bi poravnal svoj dolg, naša tužna Istra je pa na ta način prišla v posest častiljivega narodnega spomenika.

(Dalje prih.)

PODLISTEK.

Narodni pritanej v Liliputu.

(Satira slovenska. Spisal dr. Leopold Lenard.)

— Salam alejkum! — pozdravil me je po jugoslovansko.

— Alejkum salam, ua rahma, natabaraka talah; — odgovoril sem mu.

„Sede sedi ravnatelj Harambaša, sede sedi, iz svoje pipe vleče, sede sedi, pogleda me in vpraša: odkod si prišel, tujec moj neznani, odkod si prišel, kaj med nami iščeš, povej kaj hočeš in čemu se diviš? Mar občuduješ fajfo dolgocevko, ki vlečem jaz iz nje dišeči knaster? Podšito občuduješ ti copato, ki vidiš jo na moji potni nogi? Li auštergam se čudiš zavozljanim, ki se na hrbtu križajo širokim?“

Dastravno mi srce kipi poezije in bi najraje nadaljeval v verzih, vendar hočem pripovedovati v suhi prozi, da bo nit pripovedovanja šla hitreje.

— Poglejte, gospod — začel je Harambaša, ko sem se mu predstavil in povedal namen svojega prihoda — yas bodo gotovo zanimala te-le stvari, katere imam na sebi in radi tega vam jih hočem najprej razložiti. Ta-le fajfa na primer je relikvija po našem največjem pesniku Prešernu. Iz nje je kadil dišeči knaster, ko je zdihoval za svojo izvoljenko Primičovo Julijo in zložil tisto pesem:

„Luna sije,
kladivo bije.“

— Te-le copate je nosil naš prvi pesnik Vodnik, ko ga je poslal ljubljanski vladika gor v Bohinj „jovec in kozle past“, kakor se je izrazil Vodnik sam, ali pa „Bistro pit Savico poezije hladni vir“, kakor so rekli drugi.

Izobražena, slovenska, kr-
ščanska obitelj sprejme
jeseni majhnega

dijaka

v popolno vskrbo. — Naslov
v upravnistvu. 185

Hiša v Rušah na prodaj v
lepem in prijaznem
kraju blizu cerkve in kolodvora.
Hiša ima 3 sobe spodaj in 1 pod
strešno sobo in 1 kuhinjo, dve
kleti, krovni hlev svinjaki in ške-
denj, vse v najboljšem stanu. K
hiši pripadate tudi 2 lepi njivi,
nov sadonosnik in vrt z brajdami.
Zelo priprava je za kakšnega
penzionista ali rokodelca. Samo
za stanovanje, ki je sedaj v na-
jemu, se plača 30 kron mesečno.
Cena je 12.000 kron, 4400 kron je
vknjiženih. Kupci Slovenci imajo
prednost. Več se izve pri Francu
Repolusku, posestnik v Rušah.

Hotel Trabesinger v Celovcu

Velikovška cesta

št. 5

Veliko dvorišče za vozove in tri hlevi za konje. — V tem hotelu najdete
vsak dan prijetno slovensko družbo. Velike dvorane za shode in veselice.

Na kolodvoru pričakuje gostov domači omnibus.

Lojzka in Pepca Leon.

Širite Stražo.

Uljudno opozarjamo, da imamo v zalogi naj-
boljša spodnještajerska vina vseh vrst, katera
prodajamo sedaj po izjemno nizkih cenah,
da se pripravimo za nakup novih vin. Opozarjamo
pa čisto posebno nato, da prodajamo mi le
zajemčeno pristna štajerska vina,
medtem ko vinski trgovci razpečavajo slabejša
ogrška in hrvaška vina pod imenom naših
štajerskih. — Imamo tudi veliko, dobro uvinjenih
transportnih in založnih sodov, katere oddamo po
lastni ceni.

**Prva južnoštajerska vinarska za-
druga v Celju,**

registrovana zadruga z omejeno zavezo. 186

**V nedeljo, dne 8. septembra
vsi k sv. Arehu!**

„Slov. Straža“ v Ljubljani

želi imeti v vsaki občini po vsem Sloven-
skem zanesljivega človeka, ki bi sodeloval
pri „Ljudskem zavarovanju“. Zagotovljen je
dober in trajen zaslužek. — Ponudbe pod
„Ljudsko zavarovanje“ na Slov. Stražo v
Ljubljani. 171

Franc Pleteršek
Maribor, Koroška
cesta 10. pohištva

Bogata zaloga poliranega, medlo poliranega
pohištva iz trdega in mehkega lesa za spalnice,
obednice, za kuhinjsko pohištvo, zaloga divanov,
podstavk, žimnic, stolov in ogledal, otročjih po-
stelj iz železa po zelo nizkih cenah. 83

**Vsi, ki ste skrbni možje in
očetje!**

Ali hočete vsaj 10 vinarjev na teden žrtvovati
za svojo oziroma za prihodnost svojih otrok?

Potem pišite „Slov. Straži“ v Ljubljani po knjižico g.
župnika Haasera o ljudskem zavarovanju, ki se vsa-
komur dopolnje popolnoma zastoni.

V arstvo proti požarom!

Ako hočete mirno spati, krije strehe z
asbestnim škrljem . . .

ZENIT

ki je štirikrat lažji od opeke, zelo ličen, trpe-
žen in ne drag.

ZAJEC & HORN, betonsko podjetje
Ljubljana.

Liniment mazilo,

najboljše sredstvo, če si hočeš odstraniti potenje nog.
Cena 3 krone (tudi v znamkah). — Pošilja franko.
Mestna lekarna pri c. kr. „Orlu“ v Mariboru
Glavni trg tlk rotovža. 181

Trgovina s specerijskim blagom

Pozor Slovenci!

Trgovina z moko in dežel. pridelki

Glavna slovenska zaloga velikanska
izbira kranj. vrvarskega blaga
kakor: šrang, užd, vrvi, vrvi
za perilo, mrez za seno in za o-
troške postelje itd. itd. :
Sprejema se vse pod to stroko
spadajoča dela kakor: vrvi za zvo-
nove, dvigalnice in transimsije. :

Ivan Ravnika
Celje

Graška cesta 21.

Na drobno! Točna in solidna postrežba! Na debelo!

Glavna slovenska zaloga suhih in
oljnatih barv, čopičev, firniza in
lakov. :
Zaloga nagrobnih in voščenih sveč,
Zaloga vseh rudniških voda. :
Priporočam sveža, deteljna, travna.
poljska, vrtna in cvetlična kaljiva
semena. 22

Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Stolna ulica števil. 6 (med glavnim trgom in stolno cerkvijo).

Hranilne vloge

se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: navadne po 4 $\frac{1}{2}$ %,
proti tri mesečni odpovedi po 4 $\frac{3}{4}$ %. Obresti se pripisujejo
h kapitalu 1. januarja in 1. julija vsakega leta. Hranilne
knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih
obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštno
hranilne položnice na razpolago (šek konto 97.078). Rentni
davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajejo

le članom in sicer: na vknjižbo proti pupilarni varnosti po
5%, na vknjižbo sploh po 5 $\frac{1}{4}$ %, na vknjižbo in poroštvo
po 5 $\frac{3}{4}$ % in na osebni kredit po 6%. Nadalje izposojuje na
zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih
zavodih prevzame posojilnica v svojo last proti povrnitve go-
tovi stroškov, ki pa nikdar ne presegajo 7 K. Prošnje za
vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

so vsako sredo in četrtek od 9. do 12. ure dopold. in vsako
soboto od 8. do 12. ure dopoldne, izjemni praznike. V urad-
nih urah se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnili se dajejo

in prošnje sprejemajo vsak delavnik od 8. do 12. uri dopoldne
in od 2. do 5. ure popoldne.

Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnike.